

Pfv.IV.21.747/2013/4.szám

A Kúria a Kun Péter Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kun Péter ügyvéd) által képviselt felperesnek a Katona János Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 40.P.21.186/2008. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.483/2013/6. szám alatti jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 45. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja.

Arra is kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint után 2006. március 29-étől járó törvényes mértékű késedelmi kamatot.

A Kúria egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes tagja, ügyvezetője és üzletrész tulajdonosa volt a ..-nek. Az alperes által kiadott .. című lap ..-i számában megjelent „..” felvezető címmel, „..” főcímmel jelent meg cikk, amely szerint hazájukban alvilági kapcsolatokkal hírbe hozott orosz vállalkozók magyarországi NATO-beszállítóként kívánnak dolgozni, budapesti ügyfelük a ..., amelynek referenciái között több közhivatal is szerepel. Az írás azt is közölte, hogy nemzetbiztonsági értesülései szerint nemzetbiztonsági források figyelmeztették a Honvédelmi Minisztérium Beszerzési Hivatalát: „jobb lesz, ha törlik az úgynevezett minősített NATO-beszállítók listájáról a ..-t”, „a titkosszolgálatoknak... szemet szűrt az évek óta veszteséges magyar cég körül sürgölődő befektetői csoport, a moszkvai .. és köre”. A cikk szerzője utalt arra, hogy .. az orosz sajtóban maffiakapcsolatokkal vádolják. Az írás a közös cég létrehozásáról azt állította, hogy a vállalkozás szindikátusi szerződés alapján ellenőrizheti a .. üzleteit. Majd beszámolt arról, hogy a gazdasági társaságtól visszavonták a minősített NATO-beszállítói címet, a cég által közzétett internetes referencialistára utalva pedig kétségbe vonta annak hitelességét. Az írás a Kft. tulajdonosi struktúráját, gazdasági paramétereit is ismertette azzal, hogy a .. a .. által végzett vállalkozási tevékenységet intézi és finanszírozza. Azt is tartalmazza a cikk, hogy a felperes az együttműködést felmondta „az oroszokkal”, aminek az oka az volt, hogy időközben „hallottak ezt azt ..ről”. A cikkel kapcsolatban a .. által megindított sajtóhelyreigazítási perben a Fővárosi Bíróság 47.Pf.27.410/2003/7. számú jogerős ítéletével - a keresetnek részben helyt adva - helyreigazítás közzétételére kötelezte a .. amiatt, mert a cikk azt a hamis látszatot keltette, hogy a NATO-beszállítói cím visszavonására nemzetbiztonsági források figyelmeztetése alapján nemzetbiztonsági ok miatt került sor. Valótlannak ítélte azt a híresztelést, hogy a jelen per felperese az oroszokkal való együttműködés felmondásának okaként azt jelölte meg, hogy időközben hallottak ezt-azt ..ről, valamint azt a hamis látszatot keltették, hogy az interneten közzétett referencialista nem feltétlenül valós tartalmú, a valóságban az ott szereplő munkákat a Kft. ténylegesen elvégezte, a berendezéseket leszállította. 2004. május 13-án a Fővárosi Bíróság elrendelte a .. felszámolását, majd a céget 2007. január 4-én törölték a cégjegyzékből.

A felperes 2008. március 12-én előterjesztett keresetében 196.355.600 forint vagyoni kártérítés és 2006. március 29-től járó késedelmi kamata, továbbá 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét egyrészt a sajtó-helyreigazítási eljárásra alapította, másfelől pedig hivatkozott arra, hogy a kft. gazdasági helyzete ellehetetlenült, megrendeléseit, finanszírozóit elveszítette, ezért felszámolás alá került. A 2003. szeptember 1. napjától bekövetkezett jövedelem

kiesését is érvényesíteni kívánta. Előadta, hogy munkabérének csökkenése miatt nyugdíjalapja, és ezáltal nyugellátásának összege is csökkent. Hivatkozott arra, hogy a Kft. részére tagi kölcsönt nyújtott úgy, hogy a Kft. helyett két hitelező követelését is kiegyenlítette. A kölcsön visszafizetésére azonban a cég felszámolása miatt nem került sor. Emellett súlyos egészségkárosodást szenvedett, ami többletköltséget okozott számára.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Jogi álláspontja szerint az alperes magatartása nem volt jogellenes. A cikk tárgyilagos, szakszerű gazdasági elemzést tartalmazott a cég történetét bemutató, stílusa mértéktartó, sértő és bántó kifejezéseket a felperesre nem tartalmazott. Megállapította, hogy az újságíró nyilvános adatbázisok felhasználásával derítette fel az írás alapját képező adatokat. A tanúvallomások alapján bizonyítottan ítélete, hogy a perrel érintett időszakban a cég pénzügyi nehézségekkel küzdött. .. tanú cáfolta a felperes előadását, miszerint a kft. a Honvédelmi Minisztérium Beszerzési és Biztonsági Beruházási Hivatalával az adott időszakban jó kapcsolatban állt volna. .. tanúvallomása szerint a cikkben megjelentek megfelelnek a valóságnak. Ugyan .. tanú kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a cikk miatt állt el cége a kft.-vel kötendő megállapodástól, de ez nem változtatott azon, hogy a megjelenést megelőzően is súlyos gazdasági problémákkal küzdött a gazdasági társaság. Tehát nem nyert bizonyítást az eljárás során, hogy az alperes közleménye rendítette meg a .. és ebből következően a felperes anyagi helyzetét.

A felperes által indítványozott szakértői bizonyítás lefolytatását indokolatlannak tartotta.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést. A fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.000.000 forintot. A felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 882.000 forintra leszállította, a további 18.000 forint elsőfokú eljárási illetékről úgy rendelkezett, hogy az alperes köteles megfizetni, az állami adóhatóság külön felhívására az állam javára. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.000.000 forint perköltséget. A le nem rótt 2.500.000 forint másodfokú eljárási illetékből a felperest 2.450.000 forint, míg az alperest 50.000 forint megfizetésére kötelezte az állami adóhatóság külön felhívására az állam javára.

Az alperes kifogására tekintettel a másodfokú bíróság elsőként azt állapította meg, hogy a felperes követelése nem évült el.

Az ítélet tábla a követelés érdemi vizsgálata körében a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontja a Ptk. 339. § (1) bekezdése és a 355. §-

a alapján kifejtette: az alperes kártérítési felelősségének feltételei megvalósultak.

Az alperes a kft-re vonatkozó egyes valótlan cikkbeli állításai tekintetében nem vitatta, hogy azok alkalmasak voltak a gazdasági társaság és egyben a felperes hátrányos megítélésének a befolyásolására. A felperes neve és személye szorosan összekapcsolódott a társasággal, mint a cég alapító tagja és ügyvezetője, valamint üzletrész tulajdonosa, továbbá a társaság megnevezésének meghatározó eleme, mivel az úgynevezett vezérszó megegyezett a felperes családnevével. Emellett a cikk név szerint is megemlítette a felperest. Az alperes a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény (Stv.) 2. § (1) bekezdésében, valamint a 3. § (1) bekezdésében megfogalmazott jogszabályi korlátokat a sajtószabadság gyakorlása során túllépte, tehát megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő jogát.

Az nem volt vitás a perben, hogy a felperest kár érte. Igazolta a felperes, hogy a cikk megjelenését követően jövedelme csökkent, vagyonszűkülés érte a gazdasági társaság felszámolása miatt, és a nem vagyoni kártérítés alapjául szolgáló hátrány bekövetkezte is megállapítható. Kára azonban csak részben volt okozati összefüggésbe hozható az alperes jogsértő magatartásával.

Az ítélet tábla két üzleti kapcsolat esetében fogadta el bizonyítottan, hogy az alperes cikkében közöltek miatt hiúsult meg. A .. 15.000.000 forint kölcsön és 100.000.000 forint faktorálási hitel nyújtására vonatkozó szerződési ajánlatától az alperesi cikk tartalma miatt állt el. .. tanúvallomása pedig igazolta, hogy az .. üzleti kapcsolatban állt a ..-vel, együttműködtek projektek megvalósításában, tervezték, hogy a .. kivitelezéséhez közös céget hoznak létre, ezt a cég igazgatósága támogatta, de a cikk megjelenését követően ezt a döntést visszavonták. Azt is alátámasztotta a tanú nyilatkozata, hogy a .. alkalmazottai az ..-ben vállaltak munkát, mert munkáltatójuk további megrendeléseket is elveszített. .. és .. tanú is megerősítette a felperes előadását. .. felszámolóbiztos tanúvallomásából megállapítható volt, hogy a 2003. év elején a cégnél fizetésképtelenség nem állt fenn, 2003. év árbevételeből a kifizetetlen számlák finanszírozhatók lettek volna, de a cég árbevétele a 2002. évi 450.000.000 forinthez képes 2003-ban 123.000.000 forintra esett vissza. A tanú utalt arra is, hogy a likviditási problémákat a .. által nyújtott hitel megoldotta volna. Mindezek alapján bizonyítottan fogadta el, hogy a cikk valótlan állításai, különösen a maffiakapcsolatra való utalás olyan bizalomvesztést eredményezett a kft-vel szemben, amely hátrányosan befolyásolta üzleti kapcsolatait. Mindamellett az is megállapítható volt, hogy a cég már a cikk megjelenését megelőző években veszteségesen működött. Bizonytalannak tekintette azt, hogy az alperes jogsértő magatartása hiányában hogyan alakult volna a társaság gazdasági helyzete, a felperes által megjelölt további megrendeléseket a kft. megkapta volna, vagy sem. A bizonyítékok

csak azt támasztják alá, hogy a megrendelésekkel kapcsolatban folytak tárgyalások, azonban teljes bizonyossággal nem állapítható meg, hogy azok szerződészkötéssel végződtek volna. Bizonytalan a szerződések esetleges tartalma, illetve vállalkozás sikere is. Bizonytalanoként értékelte, hogy a kft. pénzügyi helyzetére milyen hatással bírt volna a .. által folyósított hitel, illetve az ..-vel létrejövő megállapodás, amelynek a tartalmára nem álltak adatok rendelkezésre. Tehát bizonytalan az, hogy a felperes megtudta volna-e tartani, és ha igen, meddig a korábbi magas jövedelmét, hogy a gazdasági társaság képes lett volna-e visszafizetni az általa nyújtott tagi hitelt.

Amennyiben nem hiúsul meg a hitelfelvétel, illetve a .. kivitelezésével kapcsolatos megrendelést a gazdasági társaság megkapja, a cég gazdasági helyzete kedvezőbb lett volna, és csak később vagy egyáltalán nem kerül sor a felperes által igazolt drasztikus bércsökkenésre. A cég elveszítette a finanszírozóját, megghiúsult az ..-vel való együttműködés, így ez csupán részoki összefüggésbe hozható a cég kialakult gazdasági helyzetével. Az alperes jogellenes magatartása csupán részoki tényezőként vehető figyelembe a felperes jövedelemvesztességben megnyilvánuló kára kialakulásában. Az egyéb vagyoni kárigények vonatkozásában pedig az okozati összefüggés nem bizonyított. Kétséget kizáró módon nem bizonyítható, hogy a korábban veszteséges cég jövőbeni működése eredményeként képes lett volna a tagi kölcsönt visszafizetni. A felperes már a cikk megjelenését megelőzően is cukorbetegségben szenvedett, hogy állapotrosszabbodása, illetve egyéb szervi betegségeinek megjelenése mennyiben vezethető vissza a cég tönkremenetelére, az nem bizonyítható; nincs olyan bizonyítási eszköz sem, amivel ez tisztázható lenne. A nyugdíjazást követő időszakra kért keresetvesztéssel kapcsolatban az oksági kapcsolat olyan távoli és bizonytalan, illetve feltételezéseken alapuló, hogy az az alperes kártérítési felelősségét nem alapozhatja meg. Mindezekre tekintettel azt állapította meg, hogy a felperes vagyoni kárigényei közül a keresetvesztés az, amely az alperesi jogellenes magatartással részokozati összefüggésben áll. A jövőben teljes bizonyossággal elmaradó vagyoni előny pontos mértékének megállapítására nincs megfelelő adat, és annak mértéke semmilyen bizonyítás lefolytatásával nem határozható meg, ezért a felperes kárát a Ptk. 359. § (1) bekezdése alapján elmaradt jövedelemként jelentkező kárát általános kártérítésként 2.500.000 forintban állapította meg.

Részben megalapozottnak ítélte a felperes nem vagyoni kártérítési igényét is. Elfogadta azt, hogy az alperes jogellenes magatartása következtében nemcsak a cég, hanem a felperes jóhírneve is sérelmet szenvedett, a bizalomvesztés az ő személyét is érintette. Lényegesnek tartotta az ítéletábla emellett, hogy a felperes több, mint tíz éven át vezette a családi nevét viselő céget. Munkája, egzisztenciája a társasághoz kapcsolódott. Köztudomású tényként

tartotta elfogadhatónak, hogy a cikk valótlan tartalmú közlései, azok hatása a felperesnél olyan nem vagyoni hátrányt eredményezett, amelynek nem vagyoni kártérítéssel való kompenzálása indokolt. A kártérítés mértékét 2.500.000 forintban találta arányban állónak az elszenvedett sérelmekkel. Az általános kártérítésként megítélt vagyoni és a nem vagyoni kártérítés összegét az elbíráláskori értékviszonyok figyelembe vételével állapította meg, tekintettel a károsodás bekövetkezése óta eltelt hosszú időre, ezért mellőzte az alperes késedelmi kamat fizetésére kötelezését.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak részbeni hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és a kereseti kérelemnek megfelelő új határozat hozatalára utasítását kérte. Jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 359. § (1) bekezdésébe, a Pp. 206. § (3) bekezdésébe, a 2-3. §-ába, a 164. § (1) bekezdésébe, a 177. § (1) bekezdésébe, a 221. § (1) bekezdésébe, valamint a 252. § (2) és (3) bekezdésébe ütközik. Érvélese szerint az ítélet tábla az általános kártérítés szabályait indokolatlanul és jogszabálysértő módon alkalmazta, a nem vagyoni kártérítés tekintetében pedig nem adta indokát annak, hogy a megállapított 2.500.000 forint minek alapján minősülhetett az általa elszenvedett sérelmekkel arányban állónak. Előadta, hogy a kár pontos mértékének meghatározása körében az ügyben eljáró bíróságok nem folytattak le teljes körű bizonyítást. A felperes által érvényesített jog értéke meghatározásának bizonyítékául benyújtott előkészítő irata mellékleteként becsatolt okiratokat nem értékelték, ezekből kitűnik az 1999. és 2003. évek között a .. rendelkezésszerűségének alakulása az árbevétel részletes feltüntetésével. Kiemelte a .. nyilatkozatait, amelyek közül a 2003. március 20-án kelt levélben a társaság kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a 15.000.000 forint kölcsönösszeg és a 100.000.000 forint faktorálási hitel nyújtására vonatkozó szerződési ajánlatoktól az alperes cikkében foglaltak miatt állnak el. A másodfokú bíróság ezen üzleti kapcsolat vonatkozásában egyébként bizonyítottan találta az iratokban foglalt előadást, azonban a kár összecszerúsége körében azt nem értékelte. Eljárási jogszabálysértésnek tartotta, hogy a felperes által az összecszerúség körében többször indítványozott szakértői bizonyítást mellőzték a bíróságok. A másodfokú bíróság a vagyoni kár tekintetében csak azt a véleményt rögzítette, hogy a kár mértéke semmilyen bizonyítás lefolytatásával nem határozható meg, azonban ennek indokolását a jogerős határozat nem tartalmazza. A felperes szerint a Ptk. 359. § (1) bekezdéséből és a Legfelsőbb Bíróság PK 49. számú polgári kollégiumi állásfoglalásából következően az általános kártérítés szabályát a másodfokú bíróság nem alkalmazhatta volna anélkül, hogy előtte a kár összecszerúsége körében is teljes bizonyítást ne folytatott volna le, és a szakértőt ne rendelte volna ki. Hivatkozott a BH 2003.249. számú döntésre, amely szerint csupán azért nem kerülhet sor általános

kártérítés megállapítására, mert a kár mértékének megállapítása hosszadalmas vagy terjedelmes bizonyítási eljárást tenne szükségessé. Utalt a BH 2000.541., a BH 2004.464., valamint a BDT 2011.251. számú döntésekben foglaltakra, amelyek szintén ezt az álláspontot tartalmazzák.

Hivatkozott a Pp. 206. § (3) bekezdésének megsértésére is. A PK 49. számú állásfoglalás indokolásában foglaltak alapján kifejtette, hogy általános kártérítésre addig nem kerülhet sor, amíg nyilvánvalóvá nem válik, hogy a kár mértéke nem számítható ki. Bár az általános kártérítés anyagi jogi szabálya kizárólag vagyoni kár esetén alkalmazható, a Pp. 206. § (3) bekezdésében foglalt szabály nemcsak a vagyoni, hanem a nem vagyoni kár összecszerűsége vonatkozásában is irányadónak tekintendő. Utalt e körben a BH 1995.516. számú döntésre.

A szakértői bizonyítás indokolás nélküli mellőzésével a felperes szerint az ügyben eljáró bíróságok megsértették a Pp. 2-3. §-ában, a Pp. 164. § (1) bekezdésében, a 177. § (1) bekezdésében, valamint a 252. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket. Hivatkozott a BH 2010.169. számú döntésre, amely szerint a bíróság nem mellőzheti a szakértő kirendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükséges és annak törvényi feltételei fennállnak. A BH 1993.683. és az EBH 2006.1465. számú döntések alapján a jogerős ítélet sérti a Pp. 252. § (2) bekezdésében foglaltakat, amelyek alapján előadta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás mellőzésével súlyos eljárási szabálysértést valósított meg, így a másodfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi.

A felülvizsgálati kérelem állította a Pp. 252. § (3) bekezdésében foglaltak megsértését is. Az ítéletábla nem indokolta meg, hogyan jutott arra a következtetésre, hogy az elmaradt vagyoni előny pontos mértékének megállapítására nincs megfelelő adat, és az semmilyen bizonyítás lefolytatásával nem határozható meg. Elmulasztotta az indokolási kötelezettségét is az ítéletábla, ezért a jogerős ítélet a Pp. 221. § (1) bekezdésébe, és a 252. § (2) bekezdésébe is ütközik. Nem állapítható meg ugyanis a jogerős ítéletből, hogy a másodfokú bíróság a kár összecszerűsége vonatkozásában meghozott döntést mire alapította, és miért mellőzte az összecszerűség vonatkozásában indítványozott szakértői bizonyítás lefolytatását. Utalt e körben a BH 2012.173. számú döntésben foglaltakra, amely szerint az ítélet indokolásából világosan ki kell tűnnie, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a körülmények, amelyeket a bíróság irányadónak vett. A PK 206. számú vélemény b) pontja is akként rendelkezik, hogy az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére mely esetekben kerülhet sor. Ellentmondónak tartotta a másodfokú bíróság megállapítását, amelyben értékelte és megállapította .. tanúvallomására hivatkozással, hogy 2003. év elején a cégnél fizetésképtelenség nem állt fenn, a 2003. évi árbevételből a kifizetetlen számlák finanszírozhatók lettek volna. Erre tekintettel bizonyítottan

ítélte, hogy az alperes cikkének hatására következett be olyan mértékű bizalomvesztés, amely a kft. üzleti kapcsolatait hátrányosan befolyásolta, majd ezzel ellentétes ténymegállapítást tett az ítéletábrá, miszerint tény ugyanakkor az is, hogy a cég már a cikk megjelenését megelőző években veszteségesen működött.

Tévesnek tartotta azt, hogy a másodfokú bíróság a késedelmi kamat fizetésre kötelezést mellőzte a Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján, ugyanis a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, ezért 2006. március 29-től a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján késedelmi kamatot kellett volna megállapítani.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem kisebb részben alapos, az alábbiak szerint.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelem korlátai között bírálta felül. Ennek során azt vizsgálta, hogy az a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felperes keresetében a korábbi havi 600.000 forintos munkabére 100.000 forintra való csökkenése miatti jövedelemvesztesége, az ebből eredő nyugdíjvesztesége, a kft-nek adott tagi kölcsönből eredő vesztesége, a kft. részéről tárgyalási szakban levő nagy projektek meghiúsulásából eredő kára, egészségromlása miatt felmerült vagyoni kára valamint az elszenvedett hátrányok miatti nem vagyoni kára megtérítésére kérte kötelezni az alperest.

A jogerős ítélet a felperes követeléséből jövedelemveszteség címén általános kártérítésként 2.500.000 forintot ítélte megalapozottnak, míg nem vagyoni kárát 2.500.000 forintban tartotta alaposnak. A felperes ezt meghaladó követelését elutasította.

A Legfelsőbb Bíróság számos eseti döntésében rámutatott arra, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdésének, valamint a Pp. 275. § (3) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelésének körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható. Felülmérlegelésre kivételesen, csak akkor kerülhet sor, ha az ügy érdemi elbírálására is kiható eljárási szabálysértés történt: a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz.

A felülvizsgálati eljárás keretében akkor vizsgálható a bíróság mérlegelésének körébe tartozó kérdés, ha az ügy érdemi elbírálására is kiható jogszabálysértés történt: a Pp. 163. § (1) bekezdésével ellentétesen a per eldöntése szempontjából lényeges körülmények tisztázására azért nem került sor, mert a bíróság a bizonyításra kötelezett fél részére a bizonyítási indítvány előterjesztését nem tette lehetővé, a bizonyítatlanság következményeit a Pp. 3. § (3)

bekezdésének megsértésével a bizonyításra kötelezett fél ellenfelének terhére értékelte, vagy a felvett bizonyítás eredményéből - figyelmen kívül hagyva a Pp. 206. §-ának rendelkezéseit - a logika szabályait megsértve következtetett a jogvita elbírálása szempontjából lényeges tényekre. Mindezek hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye. A bizonyítékok mérlegelésének a kérelmezőre sérelmes eredménye önmagában ugyanis felülvizsgálati kérelem alapja nem lehet. Az adott esetben a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás sem megalapozatlannak, sem iratellenesnek nem tekinthető. Az ítéltábla a perben rendelkezésre álló bizonyítékokat, a becsatolt okiratokat valamint a tanúvallomásokat okszerűen, a maguk összességében, helytállóan értékelte.

Az általános kártérítésről a Ptk. 359. § (1) bekezdése rendelkezik. Ennek értelmében, ha a kár mértéke - akár csak részben - pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

Általános kártérítés megítélésének akkor lehet helye, ha a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható a kár bekövetkezése, azonban annak mértéke tekintetében bizonyítási nehézség mutatkozik, minden előzetesen lefolytatott, lehetséges és célravezető bizonyítás ellenére az pontosan nem számítható ki.

A felülvizsgálati kérelem helytállóan hivatkozott arra, hogy a bíróság a kár mértékének megállapítása körében nem mellőzheti a vizsgálatot akkor sem, ha hosszadalmas vagy terjedelmes bizonyítás lefolytatása szükséges. Az általános kártérítésre vonatkozó anyagi jogszabály alkalmazására csak abban az esetben van mód, ha a kár bekövetkezése bizonyított, mértéke azonban bizonytalan és a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként sem határozható meg pontosan. Ezzel az anyagi jogi rendelkezéssel áll összhangban a Pp. 206. § (3) bekezdése, amely úgy rendelkezik, hogy a bíróság a kártérítés vagy egyéb követelés összegét, ha szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján nem állapítható meg, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg (BH 2003.249.).

Az ítéltábla helytállóan jutott arra az álláspontra, hogy az alperes magatartásával részben okozati összefüggésben állóan bekövetkezettnek tekintett jövedelemvesztésként jelentkező kár mértéke pontosan nem számítható ki, ezért a tényállás sajátosságaira figyelemmel helyesen rendelkezett a Ptk. 359. § (1) bekezdése alapján az általános kártérítés alkalmazásáról.

A bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékok egybevetése alapján helyes az a következtetése, hogy a kártérítés összege a szakértői vélemény és más bizonyíték alapján pontosan nem határozható meg, ezért sor kerülhet az általános kártérítés

megállapítására. Annak összegét a per összes körülményének, az okirati bizonyítékok és a tanúvallomások okszerű mérlegelésével, a Pp. 206. §-ának rendelkezésére tekintettel megalapozottan állapította meg, ezért e jogszabályt a jogerős ítélet nem sértette meg.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 2-3. §-a, a Pp. 164. § (2) bekezdése, a Pp. 177. § (1) bekezdése valamint a Pp. 252. § (2) bekezdésének megsértését arra hivatkozással állította, hogy az ügyben eljáró bíróságok az általa indítványozott szakértői bizonyítást indokolás nélkül mellőzték, holott az a jogvita elbírálása szempontjából szükséges. Erre tekintettel a másodfokú bíróságnak az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kellett volna helyeznie. A felperes ezen jogi álláspontja téves.

Az elsőfokú bíróság jogalapjában ítélte megalapozatlannak a felperes keresetét, ezért tartotta szükségtelennek a szakértő kirendelését. Az ítélet tábla ugyan a felperes jövedelemvesztésében megnyilvánuló kárának bekövetkezése tekintetében a kártérítés törvényi feltételeinek fennállását megállapította, azonban az csupán részben volt okozati összefüggésbe hozható az alperes jogellenes magatartásával. A további kárigény vonatkozásában pedig az okozati összefüggés egyáltalán nem nyert bizonyítást. Ez a jogi álláspont helyes, mivel a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése alapján elmaradt haszonnak az a vagyoni előny minősül, ami károkozás hiányában kétségtelenül bekövetkezett volna, a jövőben biztosan gyarapította volna a felperes vagyont, reálisan ellenőrizhető adatokon alapul, és attól kizárólag a károkozás miatt esett el. Márpedig ezt a felperes nem bizonyította a perben.

Mindezek következtében szakértői vizsgálattal a csupán részben fennálló okozati összefüggés folytán a kár mértéke nem állapítható meg. Ennek indokát is adta az ítélet tábla, amikor kifejtette, hogy a jövőben teljes bizonyossággal elmaradó vagyoni előny pontos mértékére vonatkozó adat nem áll rendelkezésre, és az semmilyen bizonyítással nem határozható meg. A fentiek alapján a jogerős ítélet nem sérti a hivatkozott eljárási szabályokat.

Alaptalanul hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 221. § (1) bekezdésének megsértésére is. A másodfokú bíróság az ítélet indokolásában az általa megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékokkal együtt megjelölte, és szerepelnek az indokolásban a jogvita elbírálásához szükséges azon jogszabályokra való hivatkozások is, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. A bíróság kifejtette azokat az okokat, amelyek miatt a felperes kereseti követelését csupán részben találta bizonyítottnak. Így a jogerős ítélet a bizonyítékok szabad mérlegelése elvének legfőbb korlátjaként figyelembe veendő indokolási kötelezettség elvének is megfelel. (BH 2012.173.).

A nem vagyoni kártérítés iránti kereset elbírálása során a bíróságnak meg kell állapítania azokat a személyhez fűződő

jogsérelmeket okozó nem vagyoni hátrányokat, amelyek ellensúlyozására a károsult a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontja alapján a Ptk. 355. §-a (1) és (4) bekezdésének megfelelő pénzbeli nem vagyoni kártérítésre tarthat igényt.

A nem vagyoni kártérítést a bíróságnak úgy kell meghatároznia, hogy alkalmas legyen a nem vagyoni hátrányok csökkentésére, illetőleg kiküszöbölésére [Ptk. 355. § (4) bekezdés]. A jogerős ítélet - a felülvizsgálati kérelem hivatkozásával szemben - tartalmazta azt, hogy a felperes által elszenvedett nem vagyoni hátrányok körében értékelte a személyét is érintő bizalomvesztést, mivel hosszú időn keresztül vezette a nevét is viselő céget. Köztudomású tényként fogadta el, hogy az írás valótlan közlései nem vagyoni kárt okoztak a felperesnek. Így tehát ezen körülmények mérlegelésével állapította meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét, amelynek felülmérlegelésére okot adó indokot a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazott. A peradatok alapján figyelembe vehető összes nem vagyoni hátrány alapján a jogerős ítéletben meghatározott nem vagyoni kártérítés összege helytálló, annak felemelésére alapot adó jogszabálysértés nem állapítható meg.

A felperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte azt is, hogy az ítélet tábla mellőzte az alperes késedelmi kamat fizetésére kötelezését azzal, hogy a vagyoni és nem vagyoni kártérítés összegét az elbíráláskori értékviszonyok figyelembevételével állapította meg.

A felperes jogi álláspontja e körben részben megalapozott.

A Kúria egyetértett az ítélet táblával abban, hogy a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét az elbíráláskori ár-értékviszonyok szerint határozta meg, tekintettel a károsodás óta eltelt hosszú időre. E döntésének megfelelő indokát adta. A jogerős ítélet tehát a Ptk. 360. § (1) bekezdéséből következően jogszabálysértés nélkül határozta meg a nem vagyoni kártérítés összegét az ítélet meghozatalakor érvényesülő életviszonyok alapján. Ennek megfelelően késedelmi kamat nem volt megítélhető a károkozás időpontjától.

Azonban a vagyoni kártérítés vonatkozásában a Kúria nem osztotta ezt az érvelést. A Ptk. 355. §-a, a 360. § (1) és (2) bekezdése valamint a 301. §-a alapján a károsultat olyan helyzetbe kell hozni, mint amilyenben akkor lett volna, ha a károsodás nem következik be. A felperes jövedelemvesztésben megnyilvánuló vagyoni kára a kéresemény időpontjában bekövetkezett, amelytől kezdődően indokolt az alperes késedelmi kamat fizetésére való kötelezése. Ugyanis a vagyoni kárigény tekintetében nincs olyan méltányolható indok, ami az időközben bekövetkezett ár-értékviszonyok változása miatt megalapozná a késedelmi kamat mellőzését. Miután az ítélet tábla által megállapított 2.500.000 forint vagyoni kártérítés összegét a Kúria a károsodás időpontjára vonatkoztatottan is helytállónak ítélte, így ezen összeg után kötelezte az alperest a kereset szerint a késedelmi kamat

megfizetésére.

A fentiekben kifejtettek szerint a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése megfelelő alkalmazásával részben megváltoztatta, és arra is kötelezte az alperest, hogy a 2.500.000 forint vagyoni kártérítés után 2006. március 29-től késedelmi kamatot is fizessen meg a felperesnek. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján rendelkezett a felülvizsgálati eljárási költség viseléséről.

A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint a le nem rótt illetéket a felperes köteles megtéríteni az államnak, külön felhívásra.

Budapest, 2014. március 26.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

AM

írnok